

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला

२०७९/८० सालको निर्णय नं. ४३१
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००१३
पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७७।०४।११
मुद्दा:- आयकर (आ.व. २०७१/७२)।

का.जि.का.म.पा. वडा नं.१, हात्तिसार स्थित लक्ष्मी बैंक लिमिटेडको तर्फबाट
अख्तियारी प्राप्त ऐ. बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अजयविक्रम } पुनरावेदक
शाह..... १ }

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७६।०३।१७

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं
निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति:- २०७६।११।०७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री समिर शर्मा र श्री प्रकाश रेग्मी
प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकर

अवलम्बित नजीर: *

ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७६।०३।१७ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।०७ मा भएको निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पर्न आएको यो पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत बैंकिङ कारोवार गर्ने करदाता लक्ष्मी बैंक लि.ले आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आय विवरण आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.५६,३४,८१,१६९।- देखाई मिति २०७२।०९।३० मा आय विवरण पेश गरेको।
२. लक्ष्मी बैंक लिमिटेडको आ.व. २०७१/७२ को आय विवरण र सोसंग सम्बन्धित कागजात तथा विवरणको अध्ययन छानविन गरी कर परीक्षण गर्दा आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरु दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभतर्फ गणना गर्दा समावेश हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय रु.५६,५७,७०,९०७।- कायम गर्नु पर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम मिति २०७६।०२।३१ मा करदाताको नाममा जारी गरिएको सूचना।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७६।०२।३१ मा जारी गरिएको सूचना करदाताले मिति २०७६।०३।०१ मा बुझिलिई सोको लिखित जवाफ मिति २०७६।०३।१५ मा पेश गरेको।
४. बैंकले पुँजी बृद्धिका लागि गरेको शेयर निष्कासनसँग सम्बन्धित र आयकर तर्फ खर्च कट्टी लिएको खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(१)(ग) बमोजिम व्यवसायको आय आर्जन हुने कार्यमा भएको नदेखिएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(३) बमोजिम अमान्य गर्नुपर्ने नै ठहर्छ। तसर्थ, प्रस्तुत बैंकको आ.व. २०७१/०७२ को लागि देहाय अनुसार रु.५६,५७,७०,९०७।- (अक्षेरूपी छपन्न करोड सन्तावन्न लाख सत्तरी हजार नौ सय सात रूपैयाँ मात्र) करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन,

२०५८ (संशोधन सहित) को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।१७ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।

५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।१८ मा जारी गरेको आ.ब २०७१/७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित नबुझाई करदाता लक्ष्मी बैंक लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६।०४।२० मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. करदाता लक्ष्मी बैंकले शेयर जारी गर्दा भएको खर्च बैंकको प्रत्यक्ष व्यवसायको आय आर्जन सँग सम्बन्धित भएको देखिदैन यसै सम्बन्धमा NAS ३२ मा An entity typical incurs various cost in issuing or accounting its own equity instruments. Those costs might include registration and other regulatory fees, amounts paid to legal, accounting other professional advisor, printing cost, and stamp duties. The transaction cost of an equity transaction are accounted for as deduction from equity net of any related income tax benefit to the extent they are incremental costs directly attributed to the equity transaction that otherwise would have been avoided. The cost of an equity transaction that is endowed are recognized as an expense भन्ने व्यवस्था बमोजिम बैंकले पुँजी वृद्धिका लागि जारी गरेको शेयर निष्काशन खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम व्यवसायसँग सम्बन्धित भएको नदेखिएकाले सोही ऐनको दफा २१(३) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्दा कर दायित्वमा फरक परेको अवस्थामा दफा १२०(क) वा (ख) बमोजिमको शुल्क समेत निर्धारण गर्नु पर्ने हुन्छ। करदाता बैंकले लापरवाहीपूर्वक गरेको नभई भुलवश विवरण पेश गरेको कारण कर दायित्वमा फरक परेकोले कार्यालयबाट दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क माग गर्ने गरी गरेको निर्णय कानून सम्मत देखिएको हुँदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।०७ मा भएको निर्णय।
७. ठूला करदाता कार्यालयले कानूनी आधार र कारण बिना करदाता लक्ष्मी बैंकले पेश गरेको आय विवरण भन्दा रु.२२,८९,७३८।- वढी आय कायम गरी संशोधित कर निर्धारण बमोजिम लाग्ने कर रकम भनी रु.६,६८,९२१।४० को कर, सोमा आयकर ऐन, २०५८ को १२०(क) बमोजिमको शुल्क भनी रु.३,४३,४६०।७० शुल्क समेत गरी आयकर तर्फ कुल कर रकम रु.१०,३०,३८२।१० कर निर्धारण गरिएकोमा सोलाई बदर गर्नुपर्नेमा नगरी कर निर्धारण गर्दा "आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम घटी कर रकमको पचास प्रतिशत शुल्क निर्धारण गरेको देखियो। कार्यालयबाट आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्दा कर दायित्वमा फरक परेको अवस्थामा दफा १२०(क) वा (ख) बमोजिम

शुल्क समेत निर्धारण गर्नुपर्ने कानूनी ब्यवस्थाको विपरीत शुल्क लगाउन नहुने, करदाता बैङ्कले आफ्नो वार्षिक आय विवरण एवं सो अनुसार दाखिला गर्नु पर्ने कर रकम भन्दा बढी रु.३,३१,४६,६०१।९३ कर दाखिला गरेको अवस्थामा गैर कानूनी रूपमा शुल्क तथा ब्याज लगाउने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७६।०३।१७ को कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।०७ को निर्णय समेत बदर गरी पाउँ भनी करदाताले यस न्यायाधिकरणमा मिति २०७७।०४।११ मा दर्ता गरेको पुनरावेदन पत्र।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दाफा १४० (३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७८।०९।२३ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा करदाता लक्ष्मी बैंक लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री समिर शर्मा र श्री प्रकाश रेग्मीले शेयर निष्काशन खर्च अमान्य गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको आदेश एवं सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानून सम्मत नभएकोले बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकरले ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
११. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. करदाताको पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाता बैंकले शेयर निष्कासन जारी गर्दा भएको खर्चलाई व्यवसायको कारोबारसँग सम्बन्धित खर्च भएको भनी रु. २२,८९,७३८/- रकम खर्च कट्टी लिएकोमा उक्त खर्च नपाउने गरी भएको निर्णयको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले शेयर निष्काशन जारी गर्दा गरेको खर्च रु.२२,८९,७३८/-

व्यवसायसँग सम्बन्धित नरहेको र उक्त खर्च पुँजीवृद्धिसँग सम्बन्धित सम्पत्ति भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ सँग सम्बन्धित नरहेको हुँदा खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७६/३/१७ मा निर्णय गरेको देखिन्छ। नेपाल राष्ट्र बैंकले विश्वमा लागू भएको **Basel III** नीति अन्तर्गत प्रत्येक बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफुले व्यवसायका क्रममा आर्जन गर्ने सम्पत्तिको जाखिम भारित रकमको निश्चित प्रतिशत पुँजीकोष कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। पुँजी कोषको परिचालन बैंकिङ्ग क्षेत्रमा महत्वपूर्ण पक्ष हुने तथा प्राथमिक पुँजी र निक्षेप दायित्वको अनुपातमा कर्जाको रकम ८० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने हुँदा शेयर पुँजीलाई बैंकले कर्जा प्रदान गर्न तथा अन्य क्षेत्रमा लगानी गरी व्यवसाय विस्तार गर्ने स्रोतको रूपमा उल्लिखित व्यवस्था बमोजिम कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो कम्पनीको पुँजी वृद्धिका लागि जारी गरेको शेयर निष्काशन खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा भएको कानूनी व्यवस्था अनुरूपको व्यवसायसँग सम्बन्धित भएको मान्न मिल्ने देखिन्छ। यही प्रश्न समावेश रहेको एन.एम.बि. लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको आ.व. २०७३।७४ को आयकर मुद्दामा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले शेयर निष्काशन खर्चलाई पुँजीगत खर्च नभएको भन्दै पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न मिति २०७९।३।२७ मा शुरु कर कार्यालयमा पठाएको देखिन आउँछ। प्रस्तुत मुद्दामा शेयर निष्काशन खर्च पुँजीगत खर्च भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७६।३।१७ मा भएको निर्णयलाई नै सदर गरेको देखियो। यसरी करदाताले पुँजीवृद्धिको लागि शेयर निष्काशन गर्दा भएको खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम आय आर्जनसँग सम्बन्धित खर्च हो वा होइन, त्यस्तो खर्च कट्टी पाउने हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णयमा एक रूपता नभई करदाताहरू बीच फरक फरक असमान दृष्टिकोण राखी गरेको निर्णयलाई न्यायोचित मान्न मिलेन। त्यसैले शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुर र आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत उल्टी गरी पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनमा पठाउनु पर्ने देखियो। शेयर निष्काशन खर्च अमान्य गरेको निर्णय नै बदर भई पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न पठाउने निर्णय भएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाएको निर्णय समेत बदर भएकोले थप विवेचना गर्न परेन।

१३. तसर्थ माथि विवेचित आधार र कारणबाट करदाता लक्ष्मी बैंक लि.(स्थायी लेखा नं.३००२७७४०९) को आ.व २०७१/०७२ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७६।०३।१७ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।०७ को

निर्णय समेत न्यायोचित नदेखिँदा बदर गरिदिएको छ। अब शेयर निष्काशन खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी पाउने वा नपाउने के हो भन्ने सम्बन्धमा आधार र कारण सहित पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी फाइल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउने ठहर्छ। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम करदाताले शेयर निष्काशन वापतको खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी पाउने वा नपाउने के हो भन्ने सम्बन्धमा आधार र कारण सहित पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्न शुरुमा पठाउने ठहरी फैसला भएकोले उक्त शिर्षकमा जे जो बुझनु पर्छ बुझी पुनःनिर्णय गर्नु भनी प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपि सहित फाइल ठूला करदाता कार्यालयमा लेखि पठाउनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु।
३. फैसलाको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
४. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
५. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

ईजलास अधिकृत:-लक्ष्मी प्रसाद शर्मा

टिपोट गर्ने:शान्ता खतिवडा(नासु)

इतिसम्बत २०८० साल जेष्ठ २३ गते रोज ३ शुभम्-----

प्रमाणीकरण गर्ने:-

प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप